

БОСОГЛЕ

ОПЛУХОЉ

РАДУ

1976. 4.48

9. Назвати твори для дітей, які написала Леся Українка?

Біда навчить, Метелик, Лелія

10. Який був найкращий твір Лесі Українки?

Лісова пісня

11. Коли Леся Українка померла?

1 серпня 1913 р.

12. Де її поховали?

в Києві

Можна сказати дітям перед розповідю, що буде гра про Лесю Українку, щоб вони уважно слухали. Кожна новачка - новак, яка знає відповідь може дістати хрестик для свого роя.

6. Самодіяльна гра: Біда навчить - Л.Українка /Веселка лютий 1955 ст.3, або книжечка/ або

Дитяча виставка про Лесю Українку

Готуйсь - лютий 1957 ст.2,3,4,5.

Один рій може підготувати.

7. Пісня - Була весна - Лесі Українки

Була весна, весела, щедра, мила

Промінням грала, сипала квітки,

Вона летіла, хутко мов сто крила

За нею в слід співучії пташки

2 рази

8. Гра - Концерт:

горобець, курка, сова.... звірята з твору Біда навчить або з інших творів Лесі Українки

Виховник дає кожному новакові /роєві/ назву звіря чи птаха, якого голос новак /рій/ повинен наслідувати. На знак виховника новачки дають концерт наслідуючи даних звірят. На черговий знак, усі новачки, чи рої записують звірят, яких вони пізнали. Виграє рій, чи новак, що найбільше відгадав голосів.

9. Вірш "Надія" - 1-ий вірш Лесі Українки

Ні долі, ні волі у мене нема,

Зосталася тільки надія одна:

Надія вернутись ще раз на Вкраїну,

Поглянути ще раз на рідну країну,

Поглянути ще раз на синій Дніпро, -

Там жити чи вмерти мені все одно:

Поглянути ще раз на степ, могилки
 Востаннє згадати палкії гадки...
 Ні долі, ні волі у мене нема,
 Зосталася тільки надія одна.

Цей вірш може підготувати рій або новак і задеклямувати на збірці гнізда.

10. Гра: Шукай при співі /зб.Гор ч.4 ст.32 число 28/

Один з новаків виходить з залі, а інші ховають предмет і починають співати якусь пісню /Була весна/. Новак шукає предмет. В міру того, як він наближується до місця, де захований предмет співають голосніше, коли віддаляється - тихіше.

11. Закриття.

ст.пл. Маруся Дармограй

Д О Д А Т К О В І   І Н Ф О Р М А Ц І Ї .

=====

Веселка	-	лютий	1955	ст.2
Веселка	-	лютий	1961	
Готуйсь	-	лютий	1955	ст.3
Готуйсь	-	лютий	1961	ст.3
Готуйсь	-	лютий	1969	ст.2

/ про Лісову пісню /

З ДИТЯЧИХ РОКІВ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

 Написала Лесина сестра, Ольга Косач-Кривинюкова

Леся Українка /справжнє ім'я її Лариса Косач/ була всього півтора року молодша за свого брата Михайла. З самого малку і все життя вони не лише мали одне до одного правдиво братерські почуття, а були найширшими приятелями, найвірнішими друзями. До початку 13-го року Лесиною життя вони вдвох були у всьому нерозлучні: разом гралися, разом читали, разом вчилися, разом розважалися.

Михайло навчився дуже рано читати, а що Леся навчилася разом з ним, то в чотири роки вони вже зовсім справно читали. А на початку шостого року життя навчилася писати для того, щоб написати першого в житті листа до своїх любих дядька та дядини Драгоманових.

Найлюбішими книжками в Лесі й Михайла були книжки з українськими народними піснями та казками /Чубинського/, "Сербські народні думи і пісні" в українському перекладі, міти стародавніх греків та ще книжки про подорожі різних славних мандрівників. Ті книжки вони знали мало не всі напам'ять. Крім тих книжок, вони читали багато й інших, бо обоє були дуже охочі до читання.

Гралися вони в різні вичитані події: в різні українські народні казки; в "юнака та білу вілу" з сербських дум, де Михайло був юнак, а Леся віла; в різні пригоди з грецьких мітів - там Михайло вдавав різних героїв, а Леся благородних дівчат і жінок; гралися й у подорожі до невідомих країн, до диких людей, у Робінзона Крузо, - Михайло був Робінзон, а Леся - П'ятниця.

Крім читання й забав, мали вони вліті і "поважну" роботу, бо завжди самі обробляли свій квітник і дитячий город. Леся зовсім маленькою, в шість років, навчилася шити й вишивати, а як їй подарували тоді ножицьки та гольника, то вона шанувала й пильнувала їх більш, ніж усіх іграшок. І тоді вже задумувала вишити батьковій сорочку, своїй хрещеній матері, що дуже її любила та пестила, Леся охотилася "допомагати" в господарстві, наприклад, пекти булки, і батько жартував, що скоро й бабуню

переважить, така з неї хороша господиня.

Леся з Михайлом мали багато наукових ігор, наприклад, такі кубики, що з них можна складати географічні карти.

Хоч до читання й до роботи Леся бралася поважно й пильно і забави в неї були змістовні та розумні, але була вона малою дуже весела і любила співати та танцювати. Танцювала вона знову таки удвох з Михайлом дуже хороше "козачка".

Як було Лесі десять з половиною років, то вона у Києві почала вчитися в учителів разом з Михайлом.

Крім того, Леся вчилася в Києві гри на фортепіяні.

Дуже любила Леся музику і здатна була навіть складати-компонувати пісні. На нещастя, могла вона вчитися всього одну зиму, бо в неї почала боліти рука і не давала грати.

Вчилася Леся в учителів разом з Михайлом всього дві зими, а потім довелось розлучитися з братом в науці і взагалі в більшій частині життя.

У Лесі так сильно розболіла рука, що їй довелося оперувати. Багато часу пройшло, доки рука згоїлася, а там почала так само на туберкульозу кости слабувати нога. Хвора була Леся багато років, і хвороба тримала її в ліжку, або проганяла з дому кудись на лікування /у Крим, до Єгипту/.

Всю свою освіту Леся здобула собі сама, завдяки своїй великій охоті до науки та своїй надзвичайно сильній, мужній вдачі, якими вона не раз перемагала біль, тугу й жаль, що так сумно минають її дитячі й юнацькі літа, і, часто й лежачи, читала і вчилася тим читанням безперестань усе своє життя.

Найкращою шановою для пам'яті Лесі Українки, цього втілення благородства духа, лагідности, доброти, а разом з тим незламної сили й мужности, буде те, коли її юні земляки з незламною надією в серці будуть так само напосідливо, як вона, працювати над собою.

Л Е С Я   У К Р А Ї Н К А .

Поруч Шевченка і Франка найкращі твори писала Леся У к - р а ї н к а. Це приbrane письменницьке ім'я, а справжнє її прізвище - Квітка. Народилася вона 26 лютого 1871 року у місті Звягелі на Волині /тепер Новгород Волинський/.

Леся вже змалку проявила свій талант: ще коли мала дев'ять років, написала перший свій віршик " Ні доли, ні волі у мене нема" Мати Лесі - Олена Пчілка /псевдонім/ теж була українською письменницею. Коли вона побачила, що Леся має поетичний хист, почала виховувати її так, що з неї виросла справжня письменниця. Коли Леся мала тринадцять років, вона написала вірш "Конвалія" , видрукований в часописі "Зоря" у Львові.

Вірші Лесі почали появлятися дедалі частіше в дитячому журналі "Дзвінок", що виходив у Львові, і в журналі "Молода Україна", що його видавала в Києві її мама. Один з найкращих творів Лесі, це "Лісова пісня". У ньому змальовується чарівна краса поліської природи.

Багато віршів і казок написала Леся, для дітей. Вона хотіла редагувати журнал "Дзвінок", але тяжка недуга змусила її лікуватися поза межами України. Не зважаючи на недугу, що мучила Лесю змалку, вона пильно вчилася і писала. У своїх творах вона закликає земляків боротися за кращу долю, палко любити свій нарід і батьківщину. Вона навчає нас, що треба бути відважними, сміливими й завзятими, - "сором хилитися, доли коритися".

Леся прожила всього лише 42 роки. Померла в серпні 1913 року, і поховали її в Києві.

П О Р А Д И   Д О   В М І Л О С Т Е Й .

Чи Ваші новаки/новачки мають багато відзнак вмілостей? Погляньте на рукави їхніх сорочок. Чи не могли б вони мати більше відзнак? Так, вони могли б, АЛЕ: щоб здобути вмілості треба їхати на табір, не на всіх таборах переводять багато вмілостей; щоб здобути вмілості треба часу, а в домівці весь час присвячений на підготову до проби. Так це правда. АЛЕ чи Ви подумали про особисті вмілості, про ці до котрих діти можуть підготовлятися дома самі? Чи Ви переглядали новацький правильник? Чи Ви читали вимоги вмілостей котрі мають назви: індивідуальні? Погляньте ще раз у новацький правильник.

Щоб перевести особисту вмілість з роєм, треба вибрати кілька особистих вмілостей, відписати вимоги або зробити фото-копії. На сходинах пояснити, що кожний/кожна може всі ці вмілості здобути одна за другою, якщо захоче дома сам/сама працювати. Хай члени роя виберуть собі по одній вмілості. Не примушувати. Вистарчить, коли тільки два чи три члени роя почнуть особисті вмілості. Пояснити що вони мають робити та як. Найкраще буде, коли кожний/кожна зможе виконати одну вимогу на тиждень. Треба при кінці сходин відложити 5-10 хв. /або зараз після сходин/ на перевірення вмілостей. Кожний/кожна покаже чи розкаже що зробив/ла, чи виконав/ла за цей тиждень. Якщо хтось не виконав своєї точки, нічого не сталося, вмілість буде протягнена на один тиждень довше. Записувати в книзі роя хто котру точку виконав. В цей спосіб члени роя зможуть здобувати одну вмілість за другою. Починати від легких вмілостей. Коли перший член роя дістане всю відзнаку, напевно на наступні сходини буде більше охочих до праці.

ПРИКЛАД: Вмілість Декляматора.

Хто хоче здобути цю вмілість? Хто вже виступав на сцені і деклямував вірша? Скільки разів виступав? Той хто вже виступав кілька разів, може починати вмілість тепер.

Тому, хто хоче починати вмілість, дати прочитати з Готуйсь вірш. Якщо він добре перечитав, він вже перейшов першу вимогу. Якщо не вміє добре читати, хай навчиться дома і на другий раз перечитає. Хай купить собі зшиток і почне записувати гарні вірші. Цих віршів він не мусить вивчати. До закінчення вмілості треба мати записаних декілька віршів. Переписувати вірші з читанки, з Готуйсь та інших журналиків. На наступні сходи хай принесе всі книжечки з віршами та Кобзар /вистарчить малий/. Третя вимога це передплата Готуйсь - всі новак передплачують Готуйсь. П'ята вимога найбільша: треба знати 10 віршів. Хай повторить всі вірші із школи українознавства, з парафіяльної школи та з всіх виступів. Хай на кожних сходах скаже по 2 чи 3 вірші. Якщо новак мусить вивчати додаткові вірші, дати такі вірші, котрі можна буде використати при якійсь нагоді: чи то на збірці гнізда, чи то на збірці станиці чи при якійсь іншій нагоді. Шоста вимога є дещо складніша і тут треба помочи батьків. Треба знати про українських та дитячих поетів. Батьки можуть пошукати по читанках, книжечках та дитячих журналах, а новак вивчить. Найважлишою є сьома вимога: якщо новак вже виступав 7 разів, він може здобути вмілість до місяця і дістати відзнаку. Якщо новак ще не виконав цієї вимоги, треба йому допомогти - пошукати нагоди до деклямації. Чим старший новак, тим легше йому буде здобути цю вмілість.

ЗАГАДКИ ПРО ЗИМУ.

Без рук, без олівця, а малює без кінця.

В зимі працюють, в літі відпочивають.

Вводі не тоне, в огні не горить.

Летять пташки, хоча і без крил, сідають на дерево, хоча і без ніг; безногий звір ходить і без рота із з'їдає.

Вода по воді плаває.

Щи 'епноо-ітно 'щи 'ижнео 'еодом

Сірий Орел Надя

ЯК ПЕРЕВОДИТИ ВМІЛІСТЬ М О Р О З Е Н К А.

1. Передумови вмилості - С Н І Г.

Якщо у вас протягом зими падає сніг всего кілька разів, то навіть не починайте вмилості. Вмилість не має чару без снігу, без снігового діда, без війни сніговими кулями, без санчат - про це я довідалася із практики.
2. Вмилість слід починати в грудні і закінчити через три місяці в лютому.
3. Вмилість переводити на сходинах та на прогуляках. Програми сходин це звичайні сходини метою яких є осягнення вмилості, а темою є поодинокі точки із вимог. Програма прогульки є дещо відмінна від звичайної прогульки. Тут діти не можуть сідати відпочивати. Прогулька мусить бути коротка, мусить бути відповідне місце де діти могли б відпочати, програма є коротка - гри на снігу, ліплення діда або їзда на санках.
4. Тепер перейду всі точки вмилості та поясню як і де кожную із них переводити.
  1. Вміє їздити на санках, керувати ними, з'їздити.

Цю точку перевести на двох коротких прогуляках /південних/ Кожний новак мусить мати нагоду показати своє вміння їзди на санках.
  2. Вміє їздини на лещатах або ковзах.

Братчикові важко вимагати від дітей їздити на лещатах, тому краще вимагати їзду на ковзах. Якщо новаки мають свої лещата, а близько є парк, то братчик може піти з новаками до парку та перевірити чи вони вміють їздини. На це вистар - чить одна коротка прогулька до парку. Коли новаки не вміють їздити на лещатах і не мають своїх лещат, то хай всі вчать - ся їздити на ковзах. На ковзи новаки ходять з батьками. Братчик повинен поїхати тільки раз щоб перевірити знання.
  3. Вміє обходитися із ковзами чи лещатами.

Це найкраще перевірити разом із точкою 2. Новаки мають розказати як вони зберігають свій виряд, а коли це є позичений, то що вони будуть робити, коли будуть мати свій власний.

4. Знає, як запобігти відмороженню й що робити, коли відморозив собі вухо, пальці.

Це можна перевести в домівці у формі розповіді. Розказати новакам як вони мають поводитися щоб не змерзли та не відморозили пальців. В парку можна цю точку перевести вдруге - перевірючи знання новаків.

5. Опише, як виглядає сніжинка на чорному тлі.

Цю точку перевести як частину сходин. Показати рисунки сніжинки хай новаки відрисують. Сніжинки є різні, тому новаки повинні нарисувати кілька сніжинок. Крім рисування дати новакам завдання: коли падатиме сніг, хай кожний зловить сніжинку чи то на темну рукавицю, чи то на темний рукав плаща, та добре приглянеться на скільки вона подібна до тих котрі він бачив на рисунку чи в книжці.

6. Знає що робити коли стверднуть черевики.

Цю точку можна провести на прогульці на санках, бо вона тоді найбільш актуальна. Всі матимуть мокрі черевики і тоді всі повинні знати що зробити дома щоб черевики знова можна було вбрати.

7. Заморозить заткану пляшку, повну води й опише, що сталося.

Цю точку перевести як частину сходин. Розказати про те як вода мерзне та побільшує свій об'єм. Завдати наступні завдання: а/ коли дома налиють води до металевих посудин і поставлять щоб замерзла, через кілька годин подивитися на воду, чи її поверхня буде гладка чи ні.

б/ взяти малу пляшку або слій що щільно зачиняється. Налити повно води та щільно закрити. Поставити в пластикovu торбинку та покласти на двір на ніч при температурі 20-25 Ф. Поглянути ранком що сталося з пляшкою.

8. Зліпить снігового діда або іншу фігуру.

Уладити прогульку до парку коли сніг м'який і добрий до ліплення. Крім діда новаки можуть ліпити звірят та замок. Коли прогулька успішна, добре зробити кілька цікавих світлин та вислати до Готуйсь.

9. Відбуде прогулянку до лісу ранньою зимовою порою, після великого снігопаду, й пізньою зимовою порою та над річку.

Вміє розказати про життя тварин і рослин зимою. Розпізнає три сліди тварин.

4 приписані прогульки по можності получити із прогулками на санки та на ліплення снігового діда.

Ранньою зимовою порою можна поїхати на ковзи і при нагоді оглянути ліс.

Після снігопаду цікаво виглядають дерева із снігом, головню сосни та смереки. Також тоді можна знайти свіжі сліди на снігу. Звичайно тоді сніг м'який і можна ліпити снігові фігури.

Пізньою зимовою порою можна поїхати на санки. Тоді можна подивитися на дерева та куші бо на декотрих із них вже починають побільшуватися бруньки.

Прогульку над річку можна також получити із котрою небудь вимогою. Майже в кожному парку є річка чи озерце.

Друга частина точки вимагає багато часу. Тому треба перевести 2 сходин, одні з темою - тварини зимою, а другі - рослини зимою.

10. Знає хто такі ескімоси, та як вони живуть:

На цю тему перевести окремі сходини. Розказати про життя людей та тварин на далекій півночі: ескімоси, білі ведмеді, полярне світло, довга ніч. На цих сходинах багато цікавого можуть сказати самі новаци. Тиждень наперед сказати їм хай прочитають у книжечках із шкільної чи міської бібліотеки.

11. Розкаже казку про Морозенка.

Найкраще дати казку новацим хай прочитають. Книжечку можна позичити з бібліотеки. Також можна піти з новацими до крамниці та купити книжечки /навчити новаків, що добре мати свою книжечку до читання/. Коли всі новаци матимуть доступ до книжки, котрий перший прочитає, починає переказувати. Це треба почати на початку, щоб всі члени роя мали нагоду переказати казку.

Щоб новацим було цікаво читати, розказувати та слухати, крім казки про Морозенка, хай кілька новаків читають казку про Морозенка, а іншим призначити інші казки про мороза та зиму.

12. Розпитає батьків або братчика про йорданський хрест.

Цій темі присвятити цілі сходини.

Цілу вмилість можна перевести протягом 4-ох прогульок та 7-8 сходин в домівці.

До програм сходин давати гри про зиму, рисування або відрисовування зимової тематики, самодіяльні гри про зиму як "Рука - вичка", "Звір'ячий зимовик" та інші; вивчити пісню "Сипле сніг", вірші про зиму - кожний новак повинен вивчити один довільний вірш із зимового числа Готуйсь, загадки про зиму, майстрування: саночки з паперу, або з патичків від мороженого, снігова куля з паперу та інші.

Матеріали: Зимові числа ВОР

Готуйсь - числа за грудень, січень, лютий,

Веселка - числа за грудень, січень, лютий,

Старі читанки

Дитячі книжечки.

Н О В А Ц Ь К А   Д О М І В К А

Чи у Вашій станиці новаки й новачки мають свої окремі кімнати? Якщо новацька кімната не є прибрана, зробіть так: почавши від найстаршого рою, кожного місяця один рій відповідає за прикрашення кімнати. Рій може давати рисунки, малюнки, витинки на таблицю оголошення або на стіну /якщо можна/, або на картон, який висить. Кожного тижня рій буде щось додавати. Інші рої будуть заходити до кімнати та дивитися як кімната є прибрана. Рівночасно навчатися читати таблицю оголошення. Молодші рої будуть відразу приготуватися до прибирання новацької кімнати: будуть збирати рисунки, малюнки та все інше, чим можна кімнати прикрасити.

При кінці місяця гніздовий та братчики рішать що з таблиці оголошення забрати, а що лишити. Деякі прикраси можуть бути на стіні навіть цілий рік. Деякі оригінальні прикраси треба заховати щоб в майбутньому інші новаки зробили подібні прикраси.

Андрійкова зимова забава

Почалися різдв'яні вакації. Надворі лежить сніг. Андрійко встав ранком і поглянув через вікно.

- Мамо, я піду на двір бавитися.

- З ким ти будеш бавитися? запитала мама.

Андрійко подзвонив до Левка, до Зенка, до Ростика, до хлопців з котрими він ходив до школи та з котрими він щоденно по науці бавився. Але жоден з них не міг вийти на вулицю бавитися. Зенка не було кому привести: мама працює, а бабуся не виходить надвір. Інші хлопці також не могли прийти.

Андрійко пішов до кухні й сумно сказав: - Ніхто сьогодні не може іти бавитися. Чи я можу піти сам?

- А що ж ти будеш сам робити надворі? Не забудь що ти не можеш вибігати на вулицю, ти не можеш піти на іншу вулицю. Ти мусиш бути тут перед хатою, щоб я тебе через вікно могла побачити.

Андрійко задумався. - Я не знаю що я буду робити, але я піду.

Андрійко одягнувся і вийшов надвір. Хідник був доволі широкий і було куди бігати. Попри вулицю стояли авта. В ночі впав свіжий сніг і авта були прикриті снігом. Андрійко почав приглядатися автам: авта мали сніг на даху. Це зимовий капелюх, подумав Андрійко. Ні, подумав вдруге, це зимова шапка. Така сама як у мене, тільки моя коречнева /бронзова/. Раптом почув голос мами.

- Андрійку, де ти?

- Я тут, сказав Андрійко і підніс голову вгору.

- Ходи до хати! Зараз підеш знова на вулицю. - Сказала мама.

Андрійко став здивований на порозі. - Чому я мусів прийти до хати?, запитав.

Зовсім просто, сказала мама. Іди та одягни свою нову синю шапочку. У бронзовій ти зовсім загубився між прохожими і я тебе мусіла кликати. Коли будеш мати синю шапочку, я відразу побачу де ти є і що робиш.

Андрійко вбрав синю шапочку й побіг знова надвір. Він був радий, що не мусів залишитися в хаті. Коло одного авта стояв чоловік. Він почав згортати сніг з авта. Андрійко аж тепер догадався, що можна зі снігу робити кулі й кидати ними. Але в кого?

Він став оглядатися. В людей не можна кидати снігом, але за те можна кидати в поштову скринку, в кіш на сміття, в стовп. Він підбіг до авта й почав брати сніг з авта, та робити кулі й складати на купу.

- Як то добре що ти допоможеш мені згорнути сніг з авта, - сказав власник авта.

Андрійко нічого не говорив. Він боявся, що пан прожене його від авта.

- Бачиш, продовжував чоловік, тепер сніг є мокрий, але вечором буде мороз і сніг примерзне до авта і тоді треба буде багато напружуватися, щоб змести сніг з авта.

Андрійко працював важко. Він хотів якнайбільше куль зробити, поки чоловік згорне сніг з авта. Вкоротці на землі були купи снігу й купи снігових куль. Чоловік сів в авто й поїхав. Тепер Андрійко почав кидати сніговими кулями. На вулиці не було багато людей і Андрійко не мав клопоту. Всі його кулі попадали, або в ціль, або на землю. Коли не стало куль, Андрійко пішов до другого авта. Коли він почав робити кулі, пригадав собі слова чоловіка: треба змести сніг, бо примерзне до авта. Та ж увесь сніг примерзне до авта! Де ж є власники авта, щоб позмітали сніг? Нема, певно працюють, тому треба позмітати сніг з авт. Але рукавиці були мокрі. Андрійко рішив піти до хати по сухі рукавиці. В сусідньому будинку пані вимітала мітлою сніг з коридора. Ага, подумав Андрійко, вже знаю, я візьму маленьку мітлу і буду змітати сніг. Андрійко пішов до хати, попросив сухі рукавиці та мітлу. Мама дала йому рукавиці та велику мітлу - великою легше сніг замітати.

- Ні, я не буду замітати сніг, я буду змітати сніг з авта, пояснював Андрійко.

- Бери цю малу мітлу, але не залиши її в снігу, перестерегла мама.

Андрійко побіг надвір. Він станув перед автом і рішив, що авто не бачить, тому треба змести сніг з передніх вікон, потім з бічних, потім із задніх. Андрійко малий, тому не міг далеко досягнути. Але вікна були вільні від снігу. Потім згорнув сніг з переду та з заду. Андрійко побачив, що він не може досягнути далеко, і рішив, що йому треба столика, але де його дістати. Може б взяти пачку із крамниці? - подумав. Він пішов до крамни-

ці і запитав, чи може мати пачку, бо він не може змести снігу з авта. Крамар подумав і позичив йому дротяну коробку, в котрій тримають картони з молоком. Коробка не була сильна, але для Андрійка вистарчить. Андрійко побіг до праці. Тепер він був вже далеко вищий як перед тим і міг відгортати сніг. Ця забава йому дуже подобалася. Так він відгорнув сніг аж з трьох авт. Втомлений пішов до хати на полуденок. По полудні вже не пішов надвір, не мав як, треба було щось інше робити.

На другий день ранком Андрійко почув надворі стукоти та шкрябання. Це чистили хідники від снігу. Коло авт стояли люди й також відчищували авта від снігу. Але Андрійко помітив, що сніг справді примерз до вікон авт і власники мусили добре напружатися, щоб зісунути примерзлий сніг з шиб авт.

— Шкода що я вчора не міг позмитати сніг з усіх авт! сказав Андрій.

Мама підійшла до вікна і тоді Андрійко розказав їй, що він вчора насправді не бавився снігом, але таки працював: він згорнув сніг із трьох авт. Тільки одно авто залишилося, два інші відіхали.

Мама погладила Андрійка по голові й сказала: "Ти зробив перше своє добре діло".

ДОРОГІ СЕСТРИЧКИ!

ДОРОГІ БРАТЧИКИ!

Присилайте до ВОР свої оригінальні, видумані оповідання, свої гри — видумані або перероблені, пісні, котрих Ви навчилися на таборах /котрих нема в співаннику/, майстрування, котрі Вам найкраще впалися.

Ваші дописи помістимо на сторінках ВОР, щоб інші братчики та сестрички з цього скористали.

Журнал ВОР розходитьсь по всіх країнах світу де тільки є новацькі рої.

МОВНІ ГРИ ДЛЯ НОВАЦТВА.

РИМОВАНІ СЛОВА

Ведучий назначує відповідний протяг часу, за який кожний учасник гри має списати якнайбільше пар слів, які римується: ніс - ліс, пісок - лісок. При кінці означеного часу, ведучий перевіряє списки. За кожен пар слів, написаних правильно, учасник дістає одну точку. Виграє той, хто здобуде найбільше точок.

ГРА "СТАВОК" - гру майструють новачки на сходинках за вказівками поданими в "Готуйсь" число 3, 1974, сторінка 14.

ОСТАННЯ БУКВА

До гри потрібно: ведучому - список 20 - 30 слів, дібраних так, щоб кожне слово кінчалось на іншу букву.

Учасники гри стають або сидять колом, ведучий посередині. Ведучий викликає одне слово із свого списку. Хто перший з учасників скаже слово, яке починається на останню букву того слова, що сказав ведучий, здобуває собі одну точку. Виграє той, хто здобуде найбільше точок.

КОЛЬОРИ

До гри потрібно мішечок квасолі, яким можна кидати, або м'який м'ячик.

Учасники гри стоять колом, ведучий посередині. Ведучий кидає до одного учасника мішечок, а одночасно називає якийсь колір і числить до п'ять. Учасник, до якого ведучий кинув мішечок, має відразу назвати якусь річ того ж кольору, звертаючи увагу на правильне закінчення слова. Пояснити дітям: Не можна мішати граматичних родів окремих слів, - напр. - "зелена" - відповідь має бути "трава", а не "ліс" чи "авто" /авто є "зелене", а ліс "зелений"/.

Підчас гри, ведучий міняє граматичний рід слів /кольорів/, а учасники мусять уважно слухати, щоб правильно відповідати. Якщо учасник не відповість на час, або відповідає словом неправиль-

ного роду, виходить із гри. Виграють учасники, які найдовше грають без помилки.

СЛОВНИК

До гри потрібно мішечок квасолі або м'який м'ячик.

Учасники гри стоять колом, ведучим може бути братчик, сестричка або дитина. Ведучий кидає мішечок до одного учасника, рівночасно називаючи якусь букву, наприклад "Б". Учасник ловить мішечок, і не задумуючись каже слово, яке починається на "Б" і його коротенько пояснює. Якщо учасник задовго думає /можна назначити час/ чи дає неправильну відповідь, він сідає і ведучий кидає до іншого учасника мішечок.

Увага! Гру можна грати на одну букву а.т. будувати одну частину словника, або для старших називати різні букви.

З молодшими дітьми легше грати на одну букву, бо вони тоді мають нагоду наперед подумати про слово.

Гру легко змінити чи примінити до теми сходин.

ПРИКЛАДИ:

до природознавства: Ведучий називає назву квітки, дерева, звірятка, а учасники відповідають що це або навпаки:

ВЕДУЧИЙ: "ромашка" - УЧАСНИК - "це квітка"

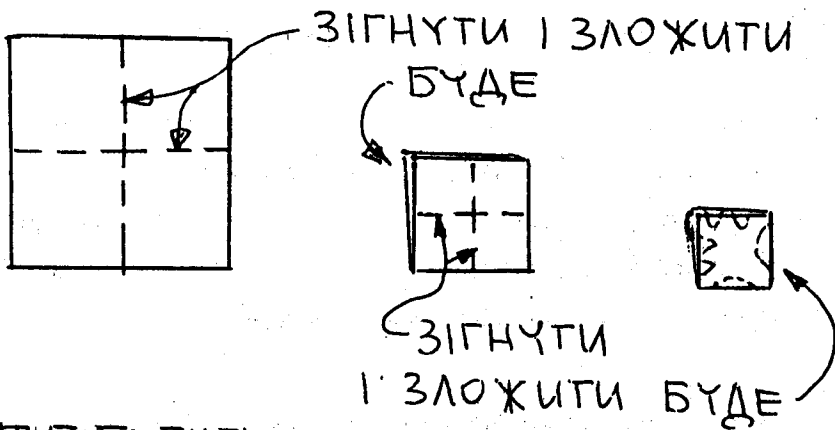
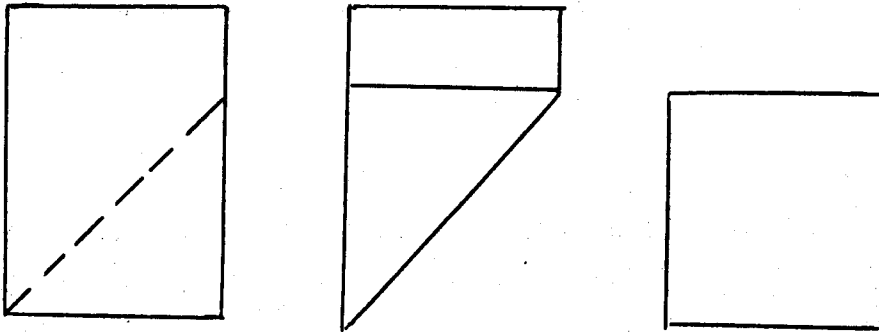
або ВЕДУЧИЙ: "назви дерево" - УЧАСНИК - "дуб"

так само до історії, географії, і т.д.

Головне те, що діти не люблять сидіти. Кидаючи мішечок квасолі, вони рухаються, а рівночасно вивчають нові слова. Гра дає найбільше успіху коли грати коротко - 3 хвилини, але на кожних сходинах, міняючи гру, щоб підходила темі сходин.

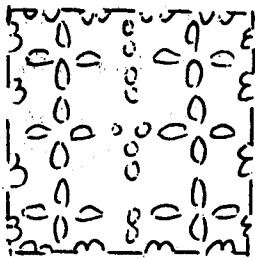
пл. сен. Люба Пясецька

ПАПЕРОВА ПРИКРАСА АБО ОБРУСИК

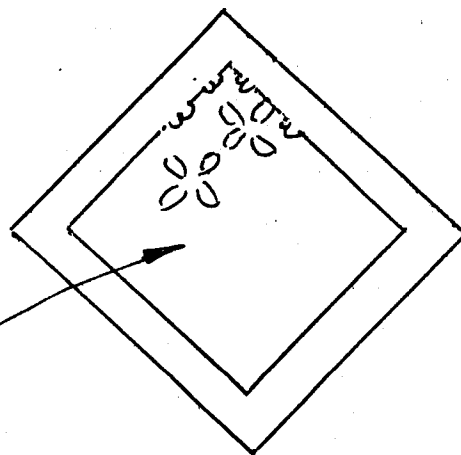
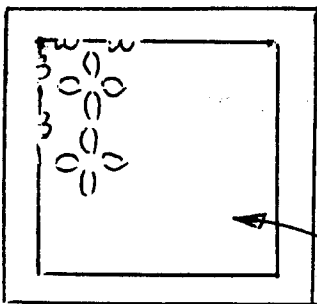

ЗІГНУТИ І ЗЛОЖИТИ БУДЕ

ЗІГНУТИ І ЗЛОЖИТИ БУДЕ

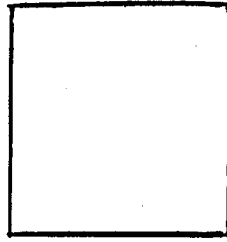
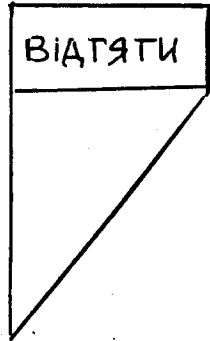
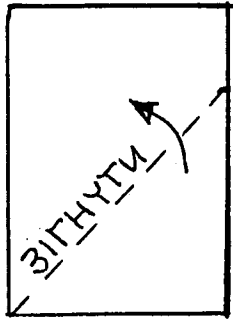

РОЗЛОЖЕНА ВИТИНАНКА

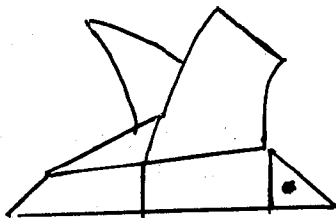
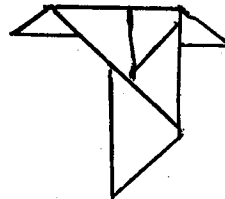
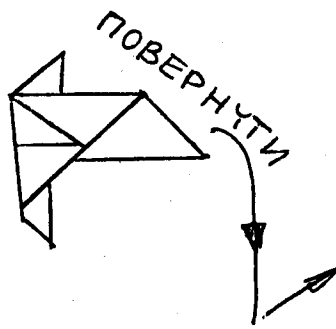
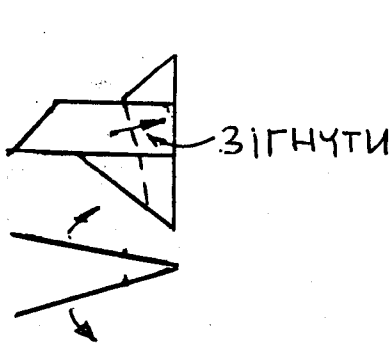
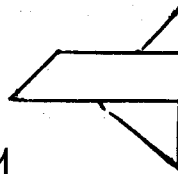
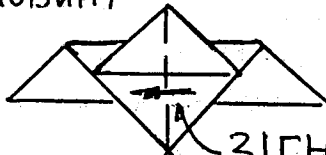
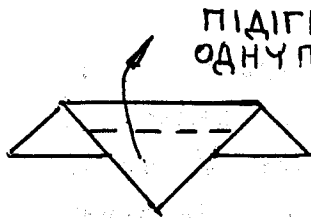
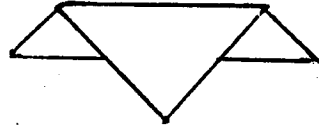
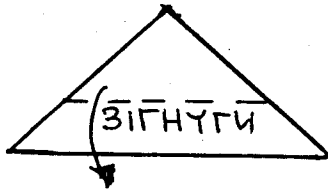
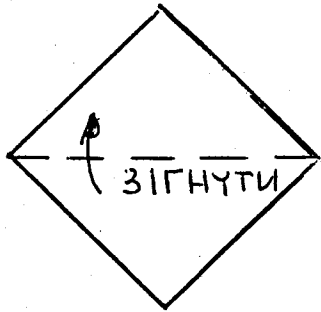

ВИТИНАНКА ПРИКЛЕЄНА НА ПАПЕРІ ІНШОЇ КРАСКИ

ГОЛУБ ¹⁹ 3 ПАПЕРУ

КАРТКА ПАПЕРУ

ГОТОВИЙ ГОЛУБ

Сірий Орел Надя

ПРИРОДОЗНАВСТВО Й НОВАЦТВО
/продовження з попереднього числа /

ЗИМА.

Зимом чомусь ніхто про природу не думає. Надворі лежить сніг, зимно, то ж нема чого до парку їхати. Але ми не повинні забувати, що запізнати новацтво з природою можемо не тільки в парку на прогульці, ми можемо поїхати до музею, ми можемо переглядати природничі книжечки, ми можемо майструвати речі пов'язані з природою, можемо рисувати.

1. Прогулька до звіринця. Дітям цікаво буде поглянути, як живуть звірі зимом в звіринці. Деякі сидять спокійно в теплих клітках, інші виходять надвір, а інші більшу частину дня перебувають надворі.
2. Прогулька до природничого музею, якщо такий є. Музеї звичайно мають випханих звірят, які стоять в природних обставинах - музей показує де ті звірята живуть, що вони їдять. Музей має описи звірят, тому в музею можна багато навчитися. Звірята є нерухомі, тому їм можна добре приглянутися. Можна навіть заохотити старших новаків, щоб записували собі назви незнаних їм звірят. Добре є сказати дітям, щоб запам'ятували все що є довкруги звірят. На сходинах можна буде перевести гру кіма: хто що може розказати про звірята.
3. Слідкування за пташками. Зимом багато пташків прилітає до міст і містечок за поживою. Багато людей годує пташок через цілу зиму. Навіть у великих харчевих крамницях зимом продають насіння для "диких пташків". Це насіння є відповідне до пташків, котрі в цих околицях живуть зимом чи прилітають на зиму. Навіть можна купити столик, чи коробочку на насіння для пташків. Часто люди самі майструють коробочки. Заохотити дітей почати годувати пташків. Найпростіше є сипати зерно на вікно кімнати від городу чи подвіря. Пташки швидко довідаються де можна знайти їжу. Через фіранку можна приглядатися пташкам. Зразу пташки будуть втікати, а потім привикнуть і якщо стояти при вікні без руху, пташки будуть спокійно

їсти. Діти можуть при допомозі природничої книжки сказати, які пташки прилітають до них їсти. Навіть у великому місті живуть горбці, залітають дикі голуби, а під час перелету весною та осінню можна побачити різних пташок. Це буде дуже цікаве заняття для дітей. Діти можуть записувати котрих пташок вони бачили. Можна навіть на таблиці оголошення подавати /рисунок/ котрий рій котрих пташок бачив.

4. Сліди на снігу. Коли впаде сніг, хай діти дивляться за слідами kota, собаки, горобця, голуба. Ці сліди можна побачити в кожному місці. На передмістях можна побачити сліди зайчиків, снотів, вогон, шпаків та інших пташок. Найперше треба дітям розказати про сліди, показати сліди, а відтак хай вони шукають слідів.

5. Майстрування.

Треба витяти із грубого паперу силуетки листків. Відтак дати дітям хай відрисують листки на колірних паперах і повитинають. З таких листків також можна робити зільник, чи прикраси до домівки.

Звіринець з паперу: Треба мати рисунки звірів, але такі, щоб голова звірятка була на рівні спини або в долині. Коли витяти такі звірятка з подвійного паперу, вони матимуть чотири ноги і будуть стояти.

Звіринець з плястеліни. Купити багато різнокольорової плястеліни. Кожний член роя виліпить одне, або більше звіряток. Ці звірятка вони можуть собі взяти до хати, або можна в домівці /якщо є відповідне місце/ зробити звіринець.

6. Природничі книжечки. Члени роя можуть купити собі дешеві книжечки про звірят, але мусять бути добре ілюстровані. Підписати всі назви звірят по українському. Кожний новак має розказати про одного звіря. В цей спосіб новаки запам'ятають назви звірят та почують щось цікавого про кожного з них.

С Л О В Н И Кзвірятка

бабак	-	woodchuck
білка	-	squirrel
бобер	-	beaver
борсук	-	badger
бурундук	-	chipmunk
ведмідь	-	bear
видра	-	otter
вовк	-	wolf
дикобраз	-	porcupine
енот	-	raccoon
заєць	-	rabbit
іжак	-	hedge hog
кріт	-	mole
куниця	-	marten
ласиця	-	weasel
лилик	-	bat
лис	-	fox
лось	-	moose
миш	-	mouse
олень	-	elk
ондатра	-	muskrat
рись	-	lynx
сарна	-	deer
скунс	-	skunk
тхір	-	ferret
ховрах	-	gopher
хом'як	-	hamster
щур	-	rat

комахи

гусиниця	-	caterpillar
жук	-	beetle
комар	-	mosquito
мурашка	-	ant
муха	-	fly
павук	-	spider
пільний	-	grass hopper
коник	-	grass hopper
світлячок	-	fire fly
стонога	-	centipede
хрущ	-	May bug
цвіркун	-	cricket

птахи

вільшанка	-	robin
ворона	-	crow
горобчик	-	sparrow
дрізд	-	black bird
дятель	-	woodpecker
жайворонок	-	sky-lark
зозуля	-	cuckoo
іволга	-	oriole
колібра	-	humming bird
курпатва	-	partridge
ластівка	-	swallow
лелека	-	stork
орел	-	eagle
синиця	-	tomtit
сойка	-	jay
соловейко	-	nightingale
сорока	-	magpie
струсь	-	ostrich
фазан	-	pheasant
яструб	-	hawk

дерева

береза	-	birch
берест	-	
або в'яз	-	elm
бук	-	beech
верба	-	willow
вільха	-	alder
горобина	-	mountain ash
гостролист	-	holly
дуб	-	oak
каштан	-	chestnut
кедр	-	cedar
клен	-	maple
липа	-	linden
смерека	-	fir
сосна	-	pine
тополя	-	poplar
ялинка	-	spruce
яловець	-	juniper

МІСЯЦЬ У СІНЬОМУ МОДЕРНЕ

Не встиг

- Чому ти не був на останніх сходинках ?
- Бо ці сходини тривали так коротко,
що я не встиг с п і з н и т и с я .

Тиша й спокій

- Татку, що мали люди, поки не винайдено телевізора ?
- Тишу й спокій, мій хлопчику.

Мовою науки

- Як думаєш, мешканці Місяця можуть слухати радіо ?
- Ні, вони не можуть мати з а з е м л е н н я .

Піймався

- Новачки дивляться, як чоловік напуває з відра корову.
- Ось, бачите, - каже один, - як р о з б а в л я ю т ь
молоко водою.

Автомат

- Ким би ти хотів стати ?
- Автоматом. Тому що він нічого не робить,
тільки одержує г р о ш і .

Зусилля

- Кібернетик повернувся додому в недобрій настрої.
На запитання, що сталося, п о я с н ю є :
- Зіпсувався електронний м о з о к, і ми мусли
д у м а т и за нього !